

Asianro 134/00.04.00/2014

§ 103**Raision kaupungin lausunto valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta**

Suunnittelupäällikkö Marja-Riitta Pulkkinen:

Valtionosuusjärjestelmän uudistusesityksen päälinjat, kriteerit ja kuntakohtaiset laskelmat toimitettiin kuntiin ensimmäisessä vaiheessa kommenttikierrokselle joulukuussa 2013. Raision kaupunginhallitus käsitteli asiaa kokouksessaan 13.1.2014.

Selvitysmies Arno Miettinen on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta. Vuoden 2014 valtionosuusmäärien tasolle päivitetty kuntakohtaiset laskemat ovat olleet kuntien käytettävissä varsinaisen lausuntokierroksen aikana.

Valtiovarainministeriön kunta- ja aluehallinto-osasto pyytää kunnilta lausunnot esityksestä 4.4.2014 klo 16 mennessä. Huomiota pyydetään kiinnittämään erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteereiden painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperusteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen kestoon ja porrastukseen.

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen ja suunnittelupäällikkö Marja-Riitta Pulkkinen:

Raision kaupunki esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleiskuva

Raision kaupunki korostaa uudistuksen tarpeellisuutta ja näkee esityksen selkiinnyttävän kokonaisuudessaan valtionosuusjärjestelmää. Kun valtionosuusjärjestelmän tarkoituksena on tukea kansalaisten peruspalveluiden ylläpitoa, on uudistuksen suunta oikea. Tällöin valtionosuudet ohjautuvat alueille, joissa peruspalveluiden tarve on suurin.

Esitetty valtionosuusuudistus pienentää Raision kaupungin peruspalvelujen valtionosuutta 32 euroa asukasta kohden, kokonaissumman ollessa 785 772 euroa. Varsinais-Suomessa muutos on 123 euroa asukasta kohden.

Kriteerit

Varsinais-Suomi ja Turun seutu menettävät paljon valtionosuuksia suhteessa aikaisempaan erityisesti siitä syystä, että uudistusesityksessä ikärakennetta painotetaan aiempaa vähemmän ja sairastavuutta puolestaan enemmän arvioitaessa kuntakohtaisten valtionosuuden suuruutta. Painotusten muutokset tulevat aiheuttamaan erälle kunnille huomattavia ongelmia, kun voimavaroja kohdennetaan eri ikäryhmien palveluille.

Ikääntyminen lisää kuntien sosiaali- ja terveystenonja kiistatta. Ikääntyminen jo sinänsä altistaa pitkäaikaissairauksiin ja sairauksien hoito on puhtaasti korjaavaa työtä, ei ennaltaehkäisevää. Lisäksi toimintakykyä ylläpitävä ja sairauksia ennaltaehkäisevä työ ovat myös keskeinen osa nykyaikaisia peruspalveluita. Valtionosuusjärjestelmään tulisi sisällyttää kriteeri, joka huomioi kuntien vastuulla olevan ennaltaehkäisevän työn kustannukset esim. terveydenhuollossa, vanhusten palveluissa ja sosiaalitoimissa.

Työttömyysaste, vieraskielisyys ja työpaikkaomavaraisuus ovat oikeansuuntaisia valtionosuuden suuruutta määritteleviä kriteereitä erityisesti kaupunkiseutujen näkökulmasta.. Työttömyys vaikuttaa kahdella tavalla kuntien talouteen: verotuloja vähentävästi ja kustannuksia lisäävästi. Vieraskielinen väestö on keskittynyt Suomessa vahvasti kaupunkiseuduille ja sama trendi jatkunee myös tulevaisuudessa. Samalla tavalla vieraskielisyydestä aiheutuvat kustannukset jakautuvat kuntien kesken epätasaisesti, mitä tulisi kompensoida valtionosuuksilla esitettyä tuntuvammin. Työpaikkaomavaraisuus on perusteltu kriteeri, koska korkea työpaikkaomavaraisuus on seurausta muun muassa onnistuneesta elinkeinopolitiikasta, investoinneista ja panostuksista infrastruktuuriin. Suomen kasvualueiden kannalta valtionosuusuudistus näyttää joiltakin osin ongelmalliselta. Potentiaaliset tulevaisuuden työpaikka-alueet erityisesti Lounais-Suomessa menettävät paljon valtionosuuksia. Tämä voi johtaa myös elinkeinopoliittisten panostusten pienentymiseen ko. alueella ja vaikutukset työllisyyteen olla dramaattisia.

Siirtymäaika

Kuntakohtaisiin valtionosuusmuutoksiin sovelletaan siirtymäaika siten, että muutos asukasta kohti rajataan siirtymätasauksella enintään 50 euroon vuonna 2015, 100 euroon vuonna 2016, 180 euroon vuonna 2017, 260 euroon vuonna 2018 ja 380 euroon vuonna 2019. Kuudentena vuonna järjestelmän voimaan tulemisesta se olisi täysimääräisesti voimassa. Raision kohdalla valtionosuusmuutos 32 euroa asukasta kohden tulee voimaan heti. Ottaen huomioon erittäin kireän taloustilanteen ja muut valtionosuuksiin kohdistuvat vähennykset, tulisi järjestelmämuutoksen toimeenpanoa elvytysperusteisesti siirtää vähintään kahdella vuodella. Siirtymäaikoja harkittaessa on lisäksi huomioitava alueen kuntien valtionosuusmuutokset laajemmin kuin vain yhden kunnan näkökulmasta. Jos alue kokonaisuudessaan menettää paljon valtionosuuksia, tulee siirtymäaika pidentää aluevaikutusten pienentämiseksi.

Kaupunginhallitus

31.03.2014

Ohessa linkki, josta löytyy lausunto liitteineen

http://www.vm.fi/vm/fi/03_tiedotteet_ja_puheet/01_tiedotteet/20140204Selvit/name.jsp

Oheismateriaali 2 Lausuntopyyntö liitteineen.pdf

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus päättää antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:
Raisiossa 3.4.2014

Petra Määttänen
pöytäkirjanpitäjä